

Tafels, tafelen en een tafeltje

In dit artikel wordt niet één woord behandeld, maar drie woordgroepen. De titel bevat drie zelfstandige naamwoorden (het tweede is dus geen werkwoord!), die op drie verschillende Griekse woorden teruggaan.

Tafels

Er worden in het Nieuwe Testament diverse soorten 'tafels' genoemd:

(1) Het woord 'tafel' (Gr. *trapeza*) kon worden gebruikt om een *eettafel* aan te duiden zoals bijv. in Matteüs 15:27 ('Jawel, Heer, want ook de honden eten van de kruimels die van de tafel van hun meesters vallen'), en in Lucas 16:21 ('begerig zich te verzadigen met wat van de tafel van de rijke viel').

(2) In het verlengde van dit woordgebruik ligt dat met 'tafel' ook datgene wat erop geplaatst werd, kon worden aangeduid. Toen de gevangene in Filippi tot bekering was gekomen, bracht hij Paulus en Silas in zijn huis en hij 'richtte een tafel aan' (Hand. 16:34). Het zal duidelijk zijn dat Lucas hier niet bedoelt dat de gevangene in het holst van de nacht met een bouw pakket aan het doe-het-zelven sloeg en zo een tafel construeerde, maar dat hij toebereidselen trof om een *maaltijd* te laten serveren. Zo moet ook bij de 'Tafel van de Heer' (1 Kor. 10:21) niet aan de fysieke tafel worden gedacht waarop brood en beker staan. De 'Tafel' wijst op het *gemeenschappelijk gebruiken* van de maaltijd, de tekenen van brood en wijn, die naar het lichaam en het bloed van de Heer verwijzen. Dus *Tafel van de Heer* = *deelnemen / eten = gemeenschap met de Heer*. Dat is de lijn van 1 Korintiërs 10:14-22. Het gaat hier om *tafelgemeenschap*.

(3) Tafels konden ook gebruikt worden om daarop geldelijke transacties te laten plaatsvinden. In Matteüs 21:12 is sprake van de 'tafels van de wisselaars'. Vanuit dit gebruik van het Gr. woord *trapeza* heeft zich de overdrachtelijke betekenis 'bank' ontwikkeld: 'Waarom heb je mijn geld dan niet aan een bank gegeven? Dan zou ik het bij mijn komst met rente hebben opgevraagd' (Luc. 19:23). Een 'bankier' (Matt.

25:27) is dan ook een *trapezitès* ('tafelaar'). Niet duidelijk is of de 'tafels' in Handelingen 6:2 eet- of geldtafels waren, m.a.w. of het ging om een vorm van voedselvoorziening of om geldelijke ondersteuning (misschien beide).

Tafelen

Dit woord wordt in onze vertalingen gebruikt als vertaling van het Gr. woord *plakes* in 2 Korintiërs 3:3 ('niet op stenen tafelen, maar op vlezen tafelen van de harten'), en in Hebr. 9:4 ('de tafelen van het verbond'). Het enkelvoud *plax*, dat in het Nieuwe Testament niet voorkomt, betekent 'dat wat vlak en plat is', vandaar 'vlakke', 'vlak land', '(zee)oppervlak', 'tafelland', 'plateau'. Daaruit of daarnaast ontwikkelde zich de betekenis 'vlak stuk steen of metaal', 'plaat'.

Een tafeltje

We eindigen met het kleinste tafeltje, en wel het 'schrijftafeltje' (Gr. *pinakidion*) van Zacharias in Lucas 1:63. Zo'n schrijftafeltje wordt ook wel als 'wastafeltje' aangeduid, maar dat woord roept bij mij altijd een sanitaire associatie op. Een 'schrijftafeltje' was een met een verhoogd randje omgeven plankje, dat met was bestreken was. Daarop kon men met een schrijfstift schrijven. Zulke schrijftafeltjes werden vooral in het dagelijks leven gebruikt om korte berichten vast te leggen die niet lang bewaard hoefden te blijven. Soms waren zulke tafeltjes dubbel of zelfs drie- of meervoudig, zodat men ze kon dichtklappen of verzegelen.

Oude Sporen 2011

